

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor — O strategie privind piața unică digitală pentru Europa

[COM(2015) 192 final]

(2016/C 071/11)

Raportor: domnul Raymond HENCKS

Coraportor: domnul Thomas McDONOGH

La 12 mai 2015, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

„Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – O strategie privind piața unică digitală pentru Europa”

[COM(2015) 192 final].

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 24 noiembrie 2015.

În cea de a 512-a sesiune plenară, care a avut loc la 9 și 10 decembrie 2015 (ședința din 9 decembrie 2015), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 219 voturi pentru, 2 voturi împotriva și 7 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE sprijină strategia privind piața unică digitală europeană a Comisiei Europene. Este însă îngrijorat de faptul că voința politică a unora dintre statele membre de a deschide o breșă către o Uniune digitală creativă și inovatoare, nu doar consumatoare, lasă de dorit.

1.2 Strategia privind o piață unică digitală în Europa propusă de Comisia Juncker constituie o prelungire a strategiilor și programelor digitale prealabile și este menită să dea un nou impuls unei politici digitale a Uniunii Europene care întârzie să apară. În același timp, se urmărește reorientarea asupra comerțului și consumatorilor și asupra măsurilor care se impun pentru intensificarea comerțului, creșterea numărului de consumatori și îmbunătățirea condițiilor și a protecției consumatorului.

1.3 În acest context, prioritatea noastră numărul unu este eliminarea lacunelor în materie de competențe. Problemele existente pot fi de alfabetizare și cunoștințe aritmetice și, în egală măsură, de competențe digitale și de utilizare responsabilă a acestora. În al doilea rând, este necesară facilitarea utilizării unor platforme pentru orientarea pieței, motiv pentru care activitățile lor nu ar trebui restricționate. În al treilea rând, este necesar să se prevadă aplicații relevante: de aceea, este bine-venit accentul pus pe standardizare. Un nivel mai ridicat al e-guvernării va contribui la o mai mare implicare a cetățenilor în activitatea digitală. Din punctul de vedere al consumatorilor, CESE salută inițiativele privind îmbunătățirea accesului consumatorilor și al întreprinderilor la bunuri și servicii digitale în întreaga Europă.

1.4 Doar unele dintre inițiativele prezentate în detaliu în secțiunea 4.2 (Crearea condițiilor adecvate pentru dezvoltarea rețelelor și a serviciilor digitale) se referă la infrastructurile rețelelor și fac parte din Agenda digitală. Importanța acestor propuneri ține de contextul pieței unice și de urgența cu care acestea vor fi abordate. Unele dintre celelalte inițiative din această secțiune sunt importante pentru drepturile consumatorilor.

1.5 CESE nu poate decât să sprijine Comisia în hotărârea ei de a elimina compartimentarea în 28 de strategii și piețe digitale naționale, pentru a le contopi într-o abordare europeană și pentru a-și asigura astfel o poziție de prim-plan în domeniul economiei digitale mondiale, care a devenit apănajul țărilor terțe.

1.6 CESE este convins că Uniunea Europeană, care dispune de competențe excelente și de o mare experiență în anumite domenii digitale, poate recupera această rămânere în urmă. În acest context, CESE insistă asupra dezvoltării unor centre de cercetare multidisciplinară și asupra creării de sinergii europene în cadrul spațiului european de cercetare, în domenii precum tehnologia de tip *cloud computing*, nano-electronica, stocarea datelor și prelucrarea volumelor mari de date, aparatele care pot fi consultate sau controlate de la distanță (obiecte conectate) și serviciile inteligente.

1.7 Uniunea va putea să recupereze rămânerea în urmă dacă reușește, pe termen scurt, să își pună în comun resursele pentru mobilizarea și coordonarea eforturilor publice și private din cele 28 de state membre, asociind toate părțile implicate la discuțiile pe tema strategiei privind piața unică digitală. CESE este de acord cu angajamentul Comisiei de a lansa o consultare publică pentru fiecare dintre acțiunile sale viitoare în cadrul pieței unice digitale.

1.8 CESE regretă absența unei dimensiuni sociale din strategia digitală (excepție făcând aspectele referitoare la competențele digitale), în condițiile în care evoluția serviciilor și a modelelor de întreprindere atrage după sine mutații profunde în procesul muncii. CESE este de părere că, dincolo de eventualele avantaje, trebuie luate în considerare atât riscurile și provocările multiple, în special în ceea ce privește securitatea, organizarea utilizării forței de muncă și securitatea socială, cât și procedurile prevăzute în tratat cu privire la dialogul social și la clauza socială orizontală, care trebuie să își găsească locul în cadrul strategiei privind piața unică digitală⁽¹⁾. CESE consideră că dimensiunea socială, cu toate consecințele sale în materie de ocupare a forței de muncă, ar trebui să constituie un al 4-lea pilon al Strategiei privind piața unică digitală pentru Europa.

2. Introducere

2.1 CESE înțelege prin termenul „piață unică digitală” (*Digital Single Market – DSM*) transferul pe internet al tranzacțiilor și activităților din cadrul actualei pieței interne a UE. Acest transfer a fost realizat deja în parte, dar inițiativele concepute de Comisie urmăresc să valorifice pe deplin potențialul domeniului digital. Activitățile și tranzacțiile de pe piață cuprind producția de bunuri și prestarea de servicii, urmate de intermediere, distribuție și consum. Tranzacțiile dintre consumatori (C), întreprinderi (B) și autoritățile publice (G) reflectă atât influența rețelelor sociale, cât și orientarea spre o societate a partajării. În contextul pieței unice digitale, autoritățile publice au rolul unui furnizor de servicii.

2.2 Avantajele transferului de procese comerciale sunt bine cunoscute: o mai bună integrare în lanțul de valori, accelerarea proceselor, de la concepție până la livrare, îmbunătățirea interfețelor puse la dispoziția clienților (în special în contextul rețelelor sociale) și o mai mare competitivitate la nivel global. Pe măsură ce avansează, tranziția va deschide calea către „internetul obiectelor” și către cea de a 4-a revoluție industrială.

2.3 Trăsătura specifică a pieței interne constă în aceea că, prin concepție, este transnațională, fiind așadar adecvată, în principiu, pentru exploatarea internetului. Cu toate acestea, există probleme legate de piața internă în sine, de adaptarea normelor, legilor și reglementărilor la mediul digital, există deficiențe în materie de pregătire pentru domeniul digital atât în mediul de afaceri, cât și în rândul autorităților publice și al consumatorilor, precum și curențe legate de infrastructura tehnologică a pieței unice digitale și eventuale probleme în materie de poziție dominantă a marilor platforme.

2.4 Comisia își prezintă strategia digitală, în paralel cu proiectul privind piața unică digitală. Ea abordează preocupările legitime legate de absența UE din sectoarele de dezvoltare a echipamentelor și programelor digitale (*hardware și software*) de nivel mondial, dar aceste preocupări sunt de ordin secundar în contextul pieței unice digitale. Potrivit Comisiei, avantajele pe care le presupune finalizarea acestora sunt semnificative în ceea ce privește PIB-ul și ocuparea forței de muncă, iar UE și statele sale membre sunt în măsură să întreprindă toate acțiunile necesare în acest sens.

2.5 Incapacitatea de a defini piața unică în domeniul serviciilor are implicații profunde asupra dezvoltării pieței unice digitale. Sectorul serviciilor este sectorul predominant în economiile statelor membre. Furnizarea de servicii depinde din ce în ce mai mult de tranzacțiile pe internet; progresele înregistrate de strategia privind piața unică digitală ar putea, prin ele însele, să faciliteze dezvoltarea pieței unice a serviciilor.

2.6 Regulile, normele administrative și actele cu putere de lege elaborate pentru tranzacțiile realizate pe suport de hârtie și primele decenii ale comerțului electronic au devenit piedici în calea finalizării pieței unice digitale. CESE salută programul legislativ propus și calendarul ambițios care a fost stabilit:

- propuneri legislative referitoare la norme contractuale transfrontaliere, simple și eficiente, pentru consumatori și întreprinderi;
- revizuirea Regulamentului privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului;
- măsuri în domeniul livrării de colete;

⁽¹⁾ Avizul CESE „Efectele digitalizării asupra sectorului serviciilor și ocupării forței de muncă în contextul mutațiilor industriale” (JO C 13, 15.1.2016, p. 161).

- o amplă examinare care să pregătească propunerile legislative menite să combată blocarea geografică nejustificată;
- ancheta în materie de concurență în sectorul comerțului electronic, referitoare la comerțul online de bunuri și prestarea online de servicii;
- propuneri legislative privind reforma regimului drepturilor de autor;
- propuneri legislative în vederea reducerii sarcinii administrative a mediului de afaceri ce decurge din regimurile diferite de TVA;
- inițiative privind proprietatea asupra datelor, fluxul liber de date (de exemplu, între furnizorii de servicii de tip *cloud*) și un „*cloud*” la nivel european;
- revizuirea Directivei asupra confidențialității și comunicațiilor electronice (*e-Privacy Directive*).

2.7 Programul legislativ prezentat la punctul 2.6 de mai sus este foarte clar, însă acțiunile avute în vedere pentru ridicarea nivelului de sensibilizare a publicului cu privire la internet, competențele și pregătirea pentru domeniul digital atât în mediul de afaceri, cât și în rândul autorităților publice și al consumatorilor sunt mult mai puțin clare:

- competențele digitale și expertiza, în special pentru numeroase categorii de cetățeni UE, sunt departe de a fi adecvate, ca, de altfel, și propunerile Comisiei în acest sens. CESE își exprimă regretul cu privire la faptul că Comisia nu acordă prioritate, așa cum se cuvine, acestui factor esențial pentru succesul pieței unice digitale și al societății informaționale europene;
- adoptarea unui plan de standarde prioritare în domeniul TIC și extinderea cadrului european de interoperabilitate pentru serviciile publice;
- un nou plan de acțiune privind guvernarea electronică, care va include o inițiativă privind principiul „doar o singură dată” și o inițiativă privind consolidarea interconectării registrelor comerțului.

Toate aceste inițiative vor afecta cetățenii, IMM-urile, serviciile publice și din sectorul privat, precum și aplicațiile sectoriale, care joacă un rol esențial în realizarea pieței unice digitale. Aceste propuneri par a duce lipsă de precizie și nu țin seama de caracterul urgent al acțiunilor care trebuie întreprinse. CESE va monitoriza îndeaproape dezvoltarea acestor inițiative care – toate – sunt sub controlul UE și al statele membre.

2.8 Sunt propuse o serie de inițiative esențiale, după cum urmează:

- revizuirea Directivei privind difuzarea de programe prin satelit și retransmisia prin cablu;
- propuneri legislative de reformare a normelor actuale din sectorul telecomunicațiilor;
- revizuirea Directivei serviciilor mass-media audiovizuale;
- instituirea unui parteneriat contractual public-privat în materie de securitate cibernetică.

Telecomunicațiile și securitatea informatică sunt priorități evidente, însă și clarificarea normelor care reglementează prestarea de servicii audiovizuale prin cablu, satelit și în bandă largă este, de asemenea, urgentă.

2.9 Platformele sunt deosebit de importante în ceea ce privește orientarea pieței unice digitale. Majoritatea actorilor din mediul de afaceri, dar și din rândul autorităților publice și al consumatorilor le utilizează zilnic. Ele sunt accesibile, ușor de utilizat și, adesea, gratuite. Dezvoltarea lor în continuare este indispensabilă, însă există și unele preocupări:

- ele facilitează candidaturile perturbatoare, care pun la încercare anumite sectoare și întreprinderi consacrate. Consumatorii beneficiază de pe urma lor, dar întreprinderile consacrate pun sub semnul întrebării legalitatea acestor platforme;
- numeroase platforme dețin poziții dominante, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la un eventual abuz de poziție dominantă;

- majoritatea marilor platforme sunt domiciliate în afara UE, dar există și un sector al platformelor din UE care are nevoie de condiții de concurență echitabile ca să supraviețuiască și să prospere.

Din aceste motive, CESE consideră că analiza cuprinzătoare a rolului pe piață al platformelor, inclusiv a conținutului ilegal de pe internet este bine-venită. Pentru finalizarea cu succes a pieței unice digitale, trebuie să se dezvolte platformele; prin urmare, punerea în aplicare a legii nu ar trebui să restrângă marja de manevră a acestora.

2.10 Având în vedere analiza de mai sus, CESE consideră că programele comunitare menționate la punctul 2.7 de mai sus reprezintă probabil „călcâiul lui Ahile” al strategiei și se declară rezervat în ceea ce privește platformele.

3. Observații generale ale Comitetului

3.1 Este de neașteptat faptul că, până în prezent, Uniunea Europeană nu a valorificat pe deplin posibilitățile enorme oferite de tehnologiile digitale. Aceasta se datorează în mare parte și faptului că piața europeană a rămas scindată în 28 de piețe naționale.

3.2 Or, în mod evident, anumite state membre preferă să mențină și să dezvolte o strategie digitală la nivel strict național decât să deschidă o breșă către o Uniune digitală europeană creativă și inovatoare. În paralel, miniștrii economiei din Franța și Germania au făcut apel la crearea unui cadru comun instituit, cu precădere, de către cele două țări.

3.3 În plus, CESE observă că prim-miniștrii câtorva dintre statele membre i-au scris președintelui Consiliului pentru a-și exprima opoziția față de implementarea strategiei. Ei au insistat asupra faptului că „Ar trebui să reglementăm numai atunci când există dovezi clare ale acestei necesități, bazându-ne pe principiile reglementării inteligente și pe o evaluare temeinică a impactului. Este foarte clar că o piață unică digitală de succes nu va împiedica inovarea, investițiile și spiritul antreprenorial”. CESE împărtășește acest punct de vedere, cu condiția să se țină cont și de interesele consumatorilor și lucrătorilor.

3.4 Comisia ia în considerare această nouă strategie pentru finalizarea pieței unice digitale ca pe o continuare a Agendei digitale pentru Europa din 2010. Aceasta prevedea 101 acțiuni, dintre care, potrivit Comisiei, 72 au fost duse la bun sfârșit și 23 ar trebui încheiate la termen, fără însă ca, prin aceasta, piața unică digitală să fie finalizată, astfel încât o parte dintre aceste inițiative să se regăsească în noua strategie supusă examinării.

3.5 Cu ocazia prezentării orientărilor politice ale noii Comisii Europene, președintele său, domnul JUNCKER, a estimat că „prin crearea unei piețe unice digitale conectate, [...] putem genera în Europa o creștere suplimentară în valoare de până la 250 de miliarde EUR, creând astfel sute de mii de noi locuri de muncă”. Conform prezentei comunicări, s-ar putea adăuga „o sumă suplimentară de 415 miliarde EUR la PIB-ul european”, iar cei doi comisari responsabili cu agenda digitală vorbesc despre 3,8 milioane de locuri de muncă generate de o piață unică digitală.

3.6 În opinia CESE, este contraproductiv să fie copleșiți cetățenii cu cifre care diferă considerabil, în funcție de sursa din cadrul Comisiei, dar care sunt totuși prezentate drept adevăruri irefutabile, fără a fi, de fapt, demne de crezare. Astfel de declarații sfârșesc prin a stârni neîncredere în rândul factorilor politici de decizie, provocând indiferență față de problemele reale.

3.7 Până în prezent, Comisia nu a făcut niciodată dovada faptului că astfel de predicții s-au realizat. CESE solicită ca, la sfârșitul mandatului ei, actuala Comisie să analizeze și să compare acest bilanț cu prognoșturile sale.

3.8 CESE consideră că nu este realist să se creadă că finalizarea pieței unice digitale este posibilă în cursul mandatului actual al Comisiei, cu atât mai mult cu cât nu au fost publicate studii de impact sau cercetări științifice aferente în sprijinul acestor afirmații. CESE este de părere că estimările Comisiei ar trebui confruntate cu studiile care prevăd pierderi considerabile de locuri de muncă din cauza mutațiilor din domeniul digital⁽²⁾.

3.9 Potrivit Comisiei, realizarea unei piețe unice digitale conectate ar permite Europei să își mențină poziția de prim-plan la nivel mondial în domeniul economiei digitale, oferind întreprinderilor europene posibilitatea de a se dezvolta și în afara Uniunii.

⁽²⁾ A se vedea nota de subsol 1.

3.10 CESE constată cu regret că nivelul de ambiție al UE, declarat prin Strategia de la Lisabona din 2000, de a deveni economia cea mai competitivă și mai dinamică din lume, bazată pe cunoaștere, capabilă de a genera creștere economică durabilă, însoțită de o îmbunătățire a ocupării forței de muncă, sub aspect cantitativ și calitativ, și de un nivel mai ridicat al coeziunii sociale, a fost în mare măsură revizuit în scădere.

3.11 Uniunea Europeană este în întârziere.

Economia digitală a devenit apanajul Statelor Unite și al Asiei. Circa 50 de mari operatori europeni de comunicații electronice fac obiectul a 28 de cadre de reglementare naționale distincte, în vreme ce cei șase operatori principali de pe piața din SUA și cei trei giganti ai pieței chineze sunt reglementați de un singur cadru de reglementare. Perceperea pieței digitale intraeuropene ca factor al integrării nu mai este adecvată într-o lume digitală fără frontiere; de altfel, ea nu a împiedicat marile platforme din țările terțe să creeze monopoluri sau oligopoluri în majoritatea țărilor din UE.

3.12 CESE speră în continuare că UE mai poate recupera rămânerea în urmă și că Strategia privind o piață unică digitală pentru Europa este de natură să dea un nou impuls acestui sector, însă cu condiția să fie creatoare, nu doar utilizatoare în domeniul digital, să promoveze un salt calitativ în societate către educarea din timp a tinerilor, astfel încât aceștia să își dezvolte competențele digitale și să le utilizeze în mod responsabil, să elimine decalajul digital, să garanteze accesul tuturor cetățenilor (inclusiv al persoanelor cu handicap), precum și realizarea unor investiții publice și private corespunzătoare în învățământ, formare profesională și cercetare.

3.13 În acest scop, UE trebuie să își pună în comun resursele pentru mobilizarea eforturilor publice și private din toate cele 28 de state membre. Acest lucru este indispensabil pentru a nu rata momentele de cotitură care apar în mod regulat în economia digitală, cum ar fi, de exemplu, aplicațiile mobile, al căror număr a crescut în mod exponențial în ultimii ani, tehnologia de tip *cloud computing*, volumele mari de date (*big data*) sau mizele strategice care se situează în prezent la nivelul platformelor de servicii digitale de talie mare, care au devenit principalele căi de acces la internet. Dezbateră asupra strategiei privind piața unică digitală trebuie să se poarte de către toate părțile implicate și să țină seama de protecția și de drepturile fundamentale ale cetățenilor, consumatorilor, lucrătorilor și persoanelor cu handicap, în perspectiva unei societăți incluzive.

3.14 CESE nu poate decât să remarce absența totală a unei dimensiuni sociale din strategia privind piața unică digitală. Efectele digitalizării asupra ocupării forței de muncă și mizele lor rămân încă în mare parte necunoscute, în vreme ce evoluția continuă a serviciilor și modelelor de întreprindere antrenează mutații profunde în procesul muncii, cu repercusiuni semnificative asupra naturii muncii și structurii întreprinderilor și cu riscul de rupere a convențiilor colective de muncă. În acest context, procedurile prevăzute în tratat cu privire la dialogul social și la clauza socială orizontală trebuie să își găsească locul în cadrul strategiei privind piața unică digitală. În avizul său privind efectele digitalizării asupra sectorului serviciilor și ocupării forței de muncă în contextul mutațiilor industriale (CCMI/136), CESE a formulat o serie de recomandări menite să evite riscul ca evoluțiile din domeniul digital să dăuneze eficacității sistemelor existente de învățământ profesional, de protecție a locurilor de muncă, de securitate socială și de impozitare. CESE consideră că dimensiunea socială, cu toate consecințele sale în materie de ocupare a forței de muncă, ar trebui să constituie un al 4-lea pilon al Strategiei privind piața unică digitală pentru Europa.

3.15 Un alt domeniu în care UE are ocazia de a-și afirma poziția este cel al volumelor mari de date, în care urmează să fie definite standardele tehnice pentru organizarea colectării și prelucrării acestora. Pentru a realiza acest lucru, este necesar să se unifice diferitele reglementări naționale într-un cadru european coerent care, mulțumită unei politici inteligente în materie de prelucrare a datelor, să se caracterizeze printr-o combinație echilibrată a intereselor economice cu protecția vieții private, în diverse sectoare, cum ar fi sectorul medical, al sănătății publice, al serviciilor pentru persoane, cel agroalimentar etc.

3.16 Uniunea Europeană, pentru care discuțiile purtate între statele sale membre cu privire la standardele tehnice sunt un lucru obișnuit, poate să se bazeze pe experiența sa în materie pentru a crea o politică europeană de date, pe baza unui cadru juridic de calitate, precum și pentru a păstra sub control standardele privind protecția datelor cu caracter personal (cf. SWIFT), astfel încât să nu fie impuse de alți actori.

3.17 De asemenea, CESE atrage atenția asupra faptului că sectorul digital este marcat și de un dezechilibru major în ceea ce privește reprezentarea celor două sexe și că marea majoritate a specialiștilor din domeniul TIC sunt bărbați. Având în vedere numeroasele locuri de muncă neocupate din sectorul TIC, Uniunea Europeană și statele membre ar trebui să îndemne un număr mai mare de femei să întreprindă demersuri pentru ocuparea unui loc de muncă în sectorul digital.

3.18 În raportul său intitulat „*Golden growth: Restoring the lustre of the European economic model*”, Banca Mondială a împărțit Uniunea Europeană în șase blocuri, pentru a evidenția, pe baza unor indicatori numerici, diferențele considerabile dintre statele membre în ceea ce privește implementarea tehnologiilor și dezvoltarea competențelor și aplicațiilor digitale, precum și a comerțului electronic. CESE invită Comisia ca, la stabilirea acțiunilor prioritare din planul său de lucru, să ia pe deplin în considerare aceste diferențe.

3.19 În sfârșit, CESE ia notă de declarația Comisiei potrivit căreia – pe lângă o finanțare în valoare de 21,4 miliarde EUR din partea UE – Fondul european pentru investiții strategice este în măsură să sprijine o gamă largă de proiecte digitale și observă că Banca Europeană de Investiții și Fondul European de Investiții oferă importante posibilități de finanțare suplimentare. CESE întâmpină cu satisfacție faptul că Comisia va colabora cu BEI, cu promotorii de proiecte și cu statele membre pentru ca fondurile disponibile să fie utilizate pe deplin, dar se întreabă totuși din ce motive au fost utilizate cu mult sub potențialul lor fondurile UE alocate statelor membre. CESE solicită să se realizeze o analiză în acest sens, astfel încât, pe viitor, să existe certitudinea unei utilizări eficiente și eficace.

4. Observații specifice

4.1 *Un acces mai bun al consumatorilor și al întreprinderilor la bunuri și servicii digitale în întreaga Europă*

4.1.1. *Propuneri legislative privind norme contractuale transfrontaliere, simple și eficiente, pentru consumatori și întreprinderi*

Aceasta este o inițiativă ambițioasă, dar de salutat în măsura în care este fezabilă. Chiar și așa, comerțul transfrontalier, electronic sau nu, va rămâne o provocare pentru IMM-uri și pentru persoanele particulare, din cauza problemelor lingvistice și culturale. Existența unui model de contract corect și simplu, în toate limbile UE, va elimina un obstacol important, dar alte preocupări persistă, cum ar fi cele privind securitatea comerțului electronic, fie el transfrontalier sau nu. În acest context, inițiativa privind securitatea cibernetică este bine-venită.

CESE se așteaptă ca, în procesul de punere în aplicare a Strategiei privind piața unică digitală pentru Europa, toate propunerile să garanteze un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și să nu conducă la o scădere a nivelului de protecție actual, în niciun stat membru.

În rândul partenerilor sociali, persistă o preocupare legată de riscul ca comerțul electronic transfrontalier să perturbe activitatea întreprinderilor naționale existente. Acest aspect subliniază necesitatea de a include dimensiunea socială în cadrul strategiei.

4.1.2. *Revizuirea Regulamentului privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului.*

O colaborare eficientă este în mod evident condiția *sine qua non* a unei protecții transfrontaliere a consumatorului fără hiaturi. Existența unor proceduri pentru compensarea și despăgubirea rapidă va reprezenta probabil cheia pentru acceptarea comerțului digital transfrontalier.

Ar trebui făcute eforturi pentru a se reduce sarcina administrativă asupra IMM-urilor

CESE consideră că Comisia ar trebui:

- să se asigure că consumatorii pot accesa conținuturi disponibile în mod legal, în condiții echitabile și rezonabile la nivel transfrontalier;
- să analizeze în ce măsură consumatorii se confruntă cu discriminări online în funcție de țara în care locuiesc și care sunt consecințele acestui fapt asupra consumatorilor, propunând măsurile necesare pentru a elimina orice discriminare;
- să analizeze implementarea și controlul aplicării drepturilor consumatorului, să explicitizeze în ce mod se aplică drepturile consumatorului la produsele digitale și să se asigure că atât consumatorii, cât și întreprinderile își înțeleg drepturile și au încredere că acestea vor fi apărate.

4.1.3. Măsuri în domeniul coletăriei

Livrarea în regim rapid a coletelor reprezintă factorul esențial pentru a satisface clienții piețelor naționale de comerț digital, acest aspect funcționând bine. Este logic că și comerțul digital transfrontalier ar trebui să se bucure de același sprijin, deși Comitetul observă că în Europa funcționează deja servicii de coletărie internaționale de amploare.

4.1.4. O amplă examinare care să pregătească propunerile legislative menite să combată blocarea geografică nejustificată ⁽³⁾

Aceasta se aplică atât comerțului digital, cât și serviciilor audiovizuale. În cazul comerțului digital, căutările de bunuri și servicii dau rareori rezultate din afara ariei geografice a persoanei care efectuează căutarea. Pe de altă parte, furnizarea de rezultate din întreaga UE ar putea fi copleșitoare.

De fapt, motorul de căutare poate fi setat să preia rezultate din orice arie geografică specificată. Una dintre probleme constă în faptul că clienții provenind din altă arie geografică pot face obiectul unor prețuri discriminatorii, așa cum a dovedit-o recent cazul Disneyland Paris. CESE este dispus să sprijine acțiunile care vizează să asigure desfășurarea comerțului transfrontalier în condiții echitabile, astfel încât consumatorii să fie protejați. O altă problemă este că, în unele cazuri, accesul transfrontalier la site-urile web este pur și simplu refuzat.

Blocarea conținuturilor audiovizuale are două dimensiuni: restricționarea accesului extern al cetățenilor unui anumit stat care au dreptul să acceseze un anumit serviciu în țara lor și restricționarea accesului extern pentru persoanele din alte țări care solicită un drept de acces în virtutea cetățeniei UE. În primul caz, CESE recomandă introducerea identității digitale pentru a facilita accesul. În al doilea caz, CESE este conștient că majoritatea situațiilor de blocare geografică sunt cauzate fie de restricții în domeniul drepturilor, fie de preocupări comerciale. Ar fi util un cadru armonizat în materie de drepturi, însă trebuie să se lucreze cu atenție pentru a nu fi afectate modelele de afaceri legate de publicitate și accesul pe piață.

4.1.5. Ancheta în materie de concurență în sectorul comerțului electronic, referitoare la comerțul online de bunuri și prestarea online de servicii

CESE salută supravegherea pieței de către autoritățile în materie de concurență și regimul strict de sancțiuni împotriva abuzului de poziție dominantă. În același timp, CESE observă totuși că tehnologia și economia digitală au avut ca motor întreprinderile de mari dimensiuni, economia și societatea în ansamblu beneficiind de pe urma acestui efort. Ca atare, CESE recomandă călduros ca anchetele avute în vedere să se bazeze strict pe principiile solide ale dreptului comercial și ale dreptului concurenței.

4.1.6. Propuneri legislative privind reforma regimului drepturilor de autor

CESE sprijină aceste propuneri atâta timp cât diversele modele de afaceri comerciale rămân viabile, iar drepturile deținătorilor de proprietate intelectuală sunt respectate.

4.1.7. Revizuirea Directivei privind difuzarea de programe prin satelit și retransmisia prin cablu

Această directivă vizează coordonarea anumitor norme privind drepturile de autor și a unor norme privind drepturile de autor aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu. Comitetul este de acord cu necesitatea revizuirii directivei în contextul propunerilor legislative preconizate la punctul 4.1.6, precum și pentru a reflecta schimbările profunde care au loc în aceste sectoare.

4.1.8. Propuneri legislative în vederea reducerii sarcinii administrative a mediului de afaceri care decurge din regimurile de TVA diferite

Impozitarea tehnologiei digitale reprezintă un factor-cheie pentru succesul strategiei privind piața unică digitală, având în vedere că este evident că legislația fiscală europeană și cea națională nu sunt adaptate realităților economiei digitale și duc la evaziune fiscală și la concurență neloială. CESE este de acord cu abordarea Comisiei privind TVA-ul (și anume concentrarea asupra provenienței clientului, mai curând decât asupra localizării sediului furnizorului de servicii), precum și cu principiul impozitării directe, care asigură că profitul este impozitat în locul în care se generează valoarea. CESE sprijină, de asemenea, Comisia în eforturile acesteia de a reduce birocrăția impusă întreprinderilor ca urmare a disparităților dintre regimurile de TVA. În ce privește punctul (iv), o soluție mai simplă ar putea fi extinderea exceptării pentru tranzacțiile intra-UE.

⁽³⁾ Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne (JO L 376, 27.12.2006, p. 36).

4.2 Crearea condițiilor adecvate pentru dezvoltarea rețelelor și a serviciilor digitale

4.2.1. Propuneri legislative pentru a reforma normele actuale în sectorul telecomunicațiilor

Diferența evidentă dintre Europa, Asia și Statele Unite în domeniul telecomunicațiilor constă în fragmentarea pieței europene. Pentru a crea organizații care să dispună de posibilitatea de investiții și capacitatea de cercetare necesare pentru a intra în competiție la nivel global, orice analiză ar trebui să țină seama și de capacitatea furnizorilor de servicii de comunicații prin internet de nivelul 1 și de nivelul 2, având în vedere creșterea exponențială a traficului digital. Analiza ar trebui să încerce să ajungă și la o soluție echilibrată pentru problema neutralității rețelei. În măsura în care conținutul audiovizual este și va fi transmis prin internet, operatorii de telecomunicații trebuie să aibă libertatea de a se ridica la înălțimea așteptărilor utilizatorilor în materie de calitate și de viteză a transmisiei.

În ce privește propunerile Comisiei, Comitetul salută accentul constant pus pe protecția consumatorului, alături de intenția de a reduce fragmentarea și de a obține o mai mare armonizare.

4.2.2. Revizuirea Directivei serviciilor mass-media audiovizuale

Există în mod clar disparități majore între reglementarea care vizează canalele de difuziune autorizate și furnizorii de servicii nereglementați. Frontierele dintre domenii sunt șterse și de retransmiterea în bandă largă a emisiunilor supuse reglementării și de puzderia de site-uri web care distribuie video la cerere (*Video on Demand* – VOD), de armatele de bloggeri care intervin în domeniul știrilor și de dimensiunea digitală atașată în prezent majorității presei tradiționale.

Cu toate acestea, Comitetul nu este convins că este de dorit să se încerce o reglementare uniformă a tuturor serviciilor. Serviciile lineare de difuziune trebuie să adere la anumite standarde din pricina obligației de serviciu public și din pricina faptului că opțiunile telespectatorului sunt limitate. Accesul la site-urile web este sub controlul utilizatorului, ca și controlul parental. Având în vedere viteza cu care se schimbă la față această ramură, se impune o revizuire în care va fi nevoie de modificări, dar trebuie să se ajungă la un echilibru.

4.2.3. O analiză cuprinzătoare a rolului pe piață al platformelor, inclusiv a conținutului ilegal de pe internet

Este clar că agenda digitală UE se bazează în foarte mare măsură pe platforme, avându-le drept motor, așa cum se întâmplă și în alte regiuni ale lumii. Succesul marilor platforme le-a oferit o poziție dominantă, de care nu trebuie să se abuzeze. Cu toate acestea, CESE avertizează Comisia că nu ar trebui să introducă obstacole în calea operării acestor întreprinderi numai pentru că sunt mari și au succes. O asemenea acțiune riscă să pună obstacole în calea dezvoltării pieței unice digitale în Europa.

Cu această rezervă, cele cinci puncte de acțiune propuse de Comisie sunt rezonabile și chibzuite. Ele au potențialul de a întări utilitatea platformelor pe piața unică digitală. Este extrem de important ca Comisia să adopte o abordare echilibrată și să nu piardă din vedere interesele comerciale legitime ale platformelor.

4.2.4. Revizuirea Directivei privind confidențialitatea și comunicațiile electronice

CESE sprijină această abordare a protecției datelor personale. CESE nu este convins că abordarea actuală a „dreptului de a fi uitat” poate fi susținută pe termen lung, deoarece interpretarea actuală a UE este prea largă și este dificil din punct de vedere tehnic să se întrețină acest drept într-un internet globalizat. Comitetul îndeamnă Comisia să detalieze în mai mare măsură acest „drept” pentru a-i proteja pe cei vulnerabili, spre a se asigura acceptarea globală a acestuia.

4.2.5. Instituirea unui parteneriat contractual public-privat în materie de securitate cibernetică

În economia digitală, diversele etape ale lanțului valoric nu au conștiința frontierelor și transcend dimensiunea națională, ceea ce contribuie la extinderea criminalității cibernetice. CESE salută faptul că strategia privind piața unică digitală cuprinde prevederi privind un parteneriat cu sectorul industrial în materie de securitate cibernetică, astfel încât să se contureze în sfârșit o cultură a gestionării riscurilor și a fluxurilor eficiente de informație, lucru care a rămas mult timp în stadiu de proiect.

Există o caracteristică a criminalității cibernetice la care Comisia nu a făcut referire: tehnologiile informației și comunicațiilor oferă posibilitatea supravegherii cibernetice, care riscă să poată fi folosită pentru controlarea datelor și a comunicațiilor personale în detrimentul libertății individuale, sau chiar pentru a spiona statele și guvernele acestora. Ținând seama de acest aspect, CESE consideră că este necesar să se ia măsuri pentru punerea în comun a informațiilor și pentru îmbunătățirea detecției și a capacităților de intervenție la nivelul UE.

Comisia nu indică precis domeniul de aplicare al parteneriatului propus, rezultatele preconizate sau structura de parteneriat (unul sau mai mulți parteneri). Comitetul evidențiază, de asemenea, nivelul de investiții în securitate cibernetică de pe piață în momentul actual. Din aceste două motive, Comitetul nu poate veni cu observații privind această propunere până când nu se cunosc mai mulți parametri.

4.3 **Maximizarea potențialului de creștere al economiei digitale**

4.3.1. *Inițiative privind proprietatea asupra datelor, fluxul liber de date (de exemplu, între furnizorii de servicii de tip cloud) și un „cloud” la nivel european*

CESE este conștient de conflictul existent în mediul „volumelor mari de date”, între securitatea datelor cu caracter personal și nevoia de agregare a seturilor de date cu caracter personal, în cadrul unor analize ample, cu scopuri economice, sociale și medicale. CESE solicită Comisiei să utilizeze revizuirea planificată pentru a soluționa acest conflict.

4.3.2. *Adoptarea unui plan de standarde TIC prioritare și extinderea cadrului european de interoperabilitate pentru serviciile publice*

Comitetul este de acord cu această inițiativă. Cu toate că unele comitete internaționale au realizat o oarecare standardizare a hardware-ului și a sistemelor de software, există evident o amplă marjă de standardizare și asigurare a interoperabilității la nivel sectorial, la nivelul programelor și al app-urilor, cu un potențial uriaș pentru sporirea valorii și a relevanței pieței unice digitale.

4.3.3. *Un nou plan de acțiune privind guvernarea electronică, care va include o inițiativă privind principiul „doar o singură dată” și o inițiativă privind consolidarea interconectării registrelor comerțului*

Responsabilitatea privind guvernarea electronică le revine statelor membre. Există printre acestea state aflate în avangardă și state rămase în urmă. Progresul către o guvernare electronică pe deplin funcțională reprezintă o condiție preliminară indispensabilă pentru o piață unică digitală.

4.3.4. *Expertiza și competențele digitale*

Comisia nu preconizează un program legislativ care să vizeze expertiza și competențele digitale, lăsând chestiunea la latitudinea statelor membre. CESE este dezamăgit că nu există inițiative noi în acest domeniu. Ca o cerință minimă, Comitetul speră într-o comunicare din partea Comisiei, care să cuprindă standarde și bune practici. În plus, trebuie să se pună accent pe cunoștințele aritmetice și pe alfabetizare, întrucât acestea sunt componente esențiale ale competențelor digitale.

Comunicarea avută în vedere de CESE ar oferi un cadru adaptat diferitelor etape ale vieții, împreună cu propuneri generale pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Cadrul respectiv ar trebui să aibă patru componente:

A EDUCAȚIE

A1 Școli primare – competențe elementare.

A2 Școli secundare – se iau în considerare două niveluri:

- un set complet de competențe, pentru ca elevii să fie echipați în mod adecvat pentru a trăi și munci cu încredere deplină în societatea informației;
- competențe digitale speciale pentru studenții care au potențialul de a fi practicieni TIC, astfel încât să compenseze insuficiența mâinii de lucru calificate din sector. În acest context, trebuie să se depună mai multe eforturi pentru a se ajunge la un mai bun echilibru de gen în domeniul tehnologiei informației.

A1și A2 Atât în învățământul primar, cât și în cel secundar, este important să se dezvolte utilizarea responsabilă a competențelor digitale.

A3 Învățământ terțiar – se iau în considerare două niveluri:

- competențe legate de fiecare profil profesional, integrate în procesul de învățământ și în examenele susținute în contextul anumitor discipline de studiu, cum ar fi ingineria, matematica și biotehnologia;
- învățământ în domeniul tehnologiei avansate, vizând calificarea studenților pentru a ocupa posturi vacante în sectoarele tehnologice.

B OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

- B1 Formare profesională asigurată de către angajatori, punând în permanență accentul pe reconversia profesională și pe dezvoltarea profesională continuă, pentru actualizarea competențelor.
- B2 Sesiuni de formare a abilităților pentru șomeri, care să fie organizate de autoritățile publice, prin agenții adecvate.

C PENSIONAREA

- C1 Competențele în ce privește societatea informațională ar trebui să fie universal disponibile pentru cei ale căror vieți și cariere nu au intrat în suficient contact cu aceasta.
- C2 Programe speciale pentru asistarea persoanelor devenite invalide să rămână în interiorul societății informaționale.

D HANDICAPUL

Sprijin în toate etapele pentru a include persoanele cu handicap în societatea informațională și pentru a le menține în interiorul ei, chiar dacă handicapul se agravează.

Este limpede din datele publicate în comunicarea Comisiei că există lacune în materie de competențe la toate vârstele și în toate mediile. Comitetul consideră că numai un program structurat și controlat, în fiecare stat membru, poate să asigure faptul că toți cetățenii – cu cât mai puține excepții – beneficiază pe deplin de avantajele societății informaționale și ale pieței unice digitale. CESE a solicitat în mod repetat să se ia măsuri hotărâte în domeniul competențelor. În contextul strategiei privind piața unică digitală, a venit momentul ca Comisia să acționeze.

Bruxelles, 9 decembrie 2015.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Georges DASSIS
